

FUNDACIÓ
CASÀ MUSEU
LLORENÇ VILLALONGA
PARE GINARD | BLAI BONET

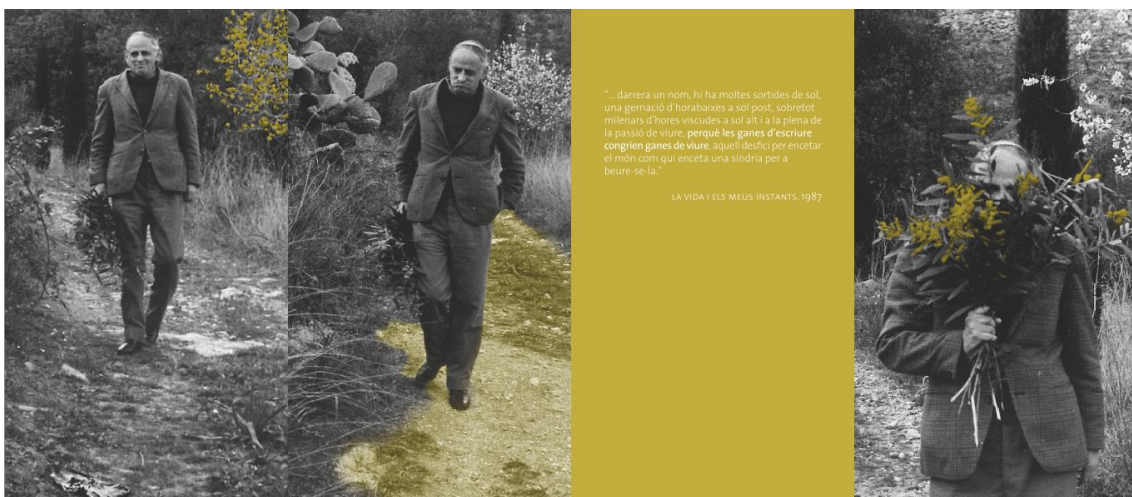
 Consell de Mallorca
Vicepresidència de
Cultura, Patrimoni i Esports

CENTRE DE POESIA CONTEMPORÀNIA

  BLAI BONET EXPOSICIÓ, ARXIU I BIBLIOTECA

El nou Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet

El **Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet** és un espai d'exposició, arxiu i biblioteca, creat pel Consell de Mallorca a través de la Fundació Casa Museu Llorenç Villalonga, Pare Ginard i Blai Bonet. El centre constitueix la seu transitòria de la futura **Casa Museu Blai Bonet**, que el Consell de Mallorca té en projecte a la que fou la casa de l'escriptor, al carrer de Palma, 74, de Santanyí.

Aquest nou **Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet** està ubicat a la 2ª planta de la Casa de Cultura Ses Cases Noves de Santanyí, en virtut del conveni de col·laboració de cessió establert amb l'Ajuntament de Santanyí per un període inicial de 10 anys, prorrogables. La col·laboració també dels hereus del poeta, mitjançant un altre conveni de cessió per aquest període, ha fet possible que la Fundació pugui disposar del llegat de l'autor, un important conjunt de béns documentals, bibliogràfics i artístics que donen sentit a l'arxiu del nou centre.

El seu **principal objectiu és** donar a conèixer la persona i obra d'un dels escriptors més essencials en la literatura i la cultura de Mallorca, el poeta **Blai Bonet i Rigo (1926-1997)**. Santanyiner universal, Blai Bonet és un autor clau en la recuperació literària de la postguerra i en l'obertura de camins de renovació, i la seva influència es pot resseguir tant en els escriptors coetanis com en les generacions posteriors. A través de Blai Bonet, i en tant de la seva condició d'eix i referent per a generacions d'escriptors, el centre es proposa també la divulgació i foment de la poesia contemporània de la nostra illa com a conjunt, connectant amb les veus de diverses generacions de poetes i poetesses, des del 1900 als nostres dies: una àmplia nòmina d'homes i dones que han treballat amb el llenguatge per aconseguir expressar el seu pensament i emocions, individuals i col·lectives, assolint algunes de les cimeres més elevades pel que fa a la literatura catalana i universal.

L'exposició

El **Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet** és un espai de divulgació i, com a tal, ofereix al visitant la possibilitat de descobrir la figura de Blai Bonet, conèixer la seva trajectòria vital i literària i ubicar-la en el seu context literari. El centre ofereix un recorregut museogràfic autoguiat, amb textos, imatges, continguts audiovisuals i documentació en vitrina, estructurada de la següent manera:

0. Presentació i espai de lectura. La poesia contemporània, des del 1900 fins als nostres dies, ocupa el racó de lectura inicial, amb una selecció de poemaris significatius per explicar l'evolució de la poètica en el darrer segle. En aquest context s'ubica la trajectòria de Blai Bonet, que adquireix plena significació en contrast o connivència amb altres autors del seu temps: els mestres Alcover, Costa i l'Escola Mallorquina; Bartomeu Rosselló-Pòrcel; els companys de poètica dels 50s, la generació intermèdia dels 60s, i totes les generacions posteriors, moltes de les quals acusen la influència essencial de Bonet.

L'espai està presidit per uns versos de Blai Bonet, en els quals expressa la seva particular poètica:

“El Poema és tocar una flor, una fruita,
una mà. I sentir l'acció sorda,
el moviment, la poesia, l'ona
de Déu. Els cercles de presència activa
de la Paraula, que no acaba, en fruites,
en flors, en mans. I dur la mà a la boca
i besar-la i parlar aquest gran contacte.”

CANT ESPIRITUAL, 1953

1. Blai Bonet, home de la paraula. Un recorregut cronològic per la vida i obra de Blai Bonet, a través de textos, imatges i una selecció poètica. Les vitrines d'aquest apartat contenen documentació pertanyent al llegat de l'autor.

- Materials d'infantesa:
 - *Catecismo de la Doctrina Cristiana para uso de la Diócesis de Mallorca*, 1936.
 - *Álbum de Historia Natural* de la col·lecció del Chocolate Juncosa.
- **Carta de Dolors Fortuny** a Blai Bonet, remesa al sanatori de Caubet. 23 /10 / 1947
- **Receptes de medicaments** Cobalamín, Hepal-crudo i Egastrina, prescrits pel Dr. Cosme Ferrer Vidal per al tractament de la tuberculosi, any 1959. Amb sobre de l'apotecaria de Bernat Vidal i Tomàs.
- **Correspondència de Blai Bonet amb la família des de Barcelona**, sempre escrita en llengua castellana. Carta d'Antònia Bonet (germana), des de Santanyí (1957), i carta de Blai Bonet des de Barcelona (1959).
- **Llibre A la Mare de Déu de Formentor**: Homenatge en el centenari de Mn. Costa i Llobera, any 1954. Exemplar dedicat a Blai Bonet.
- **Opuscles de poemes de Blai Bonet editats per Papeles de Son Armadans**, dirigida per Camilo J. Cela: Vicente Aleixandre (1960), La realitat (1960) i Retrat de Carles Riba (1961). Blai Bonet participà en les "Conversaciones poéticas de Formentor" de 1959 i mantingué relació amb l'empresa de Cela durant anys.
- **Correspondència amb l'editorial Aymà**, amb la proposta de contracte per a l'edició de la novel·la Haceldama. 18/6/1959. Aymà havia editat la primera novel·la de Blai Bonet just l'any anterior, *El mar*.
- **Carta de Josep M. de Sagarra**, amb referències al poemari *Comèdia*, a punt de publicar-se, i en el qual Bonet esmenta Sagarra.. 30/8/1960
- **Carta de Vicente Aleixandre**. Ambdós autors es varen conèixer a Formentor i mantingueren relació epistolar durant anys. 15/7/1960

- **Correspondència amb l'editorial Moll**, en relació amb les mensualitats de la subvenció de Bartomeu March a Blai Bonet, que gestionava Francesc de Borja Moll. 23/2/1962
- **Exemplar del llibre *Obra poètica de Bartomeu Rosselló-Pòrcel* (1949)** Segons l'ex-libris, va ser obsequi del poeta Bartomeu Fiol, amb qui Blai mantingué amistat durant anys.
- **Carta** de B.F. des de Marbella, on treballava (1958)
- **Manuscrit** de "Contribució de l'ignorant", versió preliminar de *Contribució de bàrbars* de B.F. (1956)
- **Carta de Josep M. Llopart** des de l'Ed. Moll, en relació a la preparació del llibre *La literatura moderna a les Balears*. 22/10/1964
- **Correspondència** amb l'Editorial Selecta en relació a la publicació de la novel·la *Judes i la primavera*. La novel·la ha estat autoritzada per la censura, però l'editorial demana a Blai que l'alleugereixi "d'algunes paraules, expressions i escenes massa crues".
- **Exemplar d'*Una vida violenta*, de Pasolini**. L'escriptor i cineasta italià va ser una influència important en l'obra de Bonet, des de *L'Evangeli segons Sant Mateu* (que influí el canvi de títol d'*Oh Calvary Calvary*), el diari *Pere Pau* o els poemes del poemari *Nova York* (1990), com *Illa d'Skorpions*.
- **Poema *Illa d'Skorpions***, on Pasolini és ben present. Publicat a la revista *Reduccions* 40 (1988).
- **Plaguetes** manuscrites en les quals Blai Bonet escriví la major part de les seves obres i articles. En el llegat es conserven 60 plaguetes, amb continguts com els articles publicats a *Destino* (secció "El Presente Indicativo"), textos de catàlegs d'art (com aquest text dedicat al pintor Juli Ramis), novel·les (*Judes i la primavera*, la inèdita *Ramon*), poemaris i dietaris (*Pere Pau* o l'inèdit *El futur*).
- **Mecanoscrit de la novel·la *Mr. Evasió***, versió inicial. Una de les obres més reeixides i reconegudes de Blai Bonet com a novel·lista, publicada a Barcelona l'any 1969 i inclosa a la col. *Les Millors Obres de la Literatura Catalana* (Edicions 62,1995).
- **Manuscrit autobiogràfic** de l'autor, que repassa tota la seva trajectòria vital i literària (s/d, posterior a 1992).
- Opuscles diversos editats en la dècada dels 80:
 - ***La vida i els meus instants***, escrit amb motiu del nou nom del Col·legi Públic "Blai Bonet" (1987)
 - ***Carta a uns homes d'edat***, pregó de les jornades de la tercera edat (Campos 1988).
 - ***Setmana Santa 80 i el Memorial***, llegit a Santanyí, març de 1980
- **Manuscrit de l'article "Quedi abolit l'orgull patriota"**, publicat a *Diari de Balears* el 13/7/1997. Forma part del conjunt de col·laboracions setmanals de Bonet en la primera etapa del nou diari, des del maig de 1996.
- **Promoció de l'homenatge** de l'AELC i el Consell de Mallorca a Blai Bonet, al Teatre Principal (1996)
- ***Liquen Saur*, poemari d'Arnau Pons** en edició especial d'Edicions Atàviques (1988), amb pròleg de Blai Bonet. És un dels joves autors que inicià la seva activitat literària sota el metratge de Blai.
- **Carta de Carles Rebassa**, un altre escriptor molt present en els darrers anys de vida de Blai i en els darrers poemes. 28/04/1997.
- **Exemplars dedicats de llibres d'autors amics**:
 - Àlex Susanna (*Palau d'hivern*, 1987)
 - Damià Huguet (*Vols des d'Orly*, 1995)
 - Antoni Vidal Ferrando (*El batec de les pedres*, 1996)
 - Biel Mesquida (*Floridura*, lectures poètiques 1996)

2. Blai Bonet, poeta plàstic. Apartat dedicat a mostrar la faceta de Blai Bonet com a creador plàstic, a través de les làmines d'obra pròpia que formen part del llegat de l'autor. La gènesi d'aquestes creacions està vinculada a la coneixença de l'artista català Jordi Bonet, amb qui dialogà amb els poemes del llibre *Has vist, algun cop, Jordi Bonet, Ca N'Amat a l'ombra* (1976). L'exposició mostra 5 de les 117 làmines que es conserven en el llegat de l'autor. Per bé que constitueix un projecte inacabat, la hipòtesi de treball és que es tracta d'un exercici de creació en el qual conflueix la doble sensibilitat de Blai, el vessant literari i el plàstic, en una noció oberta de la poètica. En el centenar de làmines conservades hi trobam també fragments de poemaris posteriors (*Cant de l'Arc*, de 1979; i *El poder i la verdor*, de 1981), que no debades coincideixen a ser alguns dels poemaris més heterogenis de tota l'obra de l'autor, on assaja la tècnica del *collage*.

3. Món Blai Bonet. Creació audiovisual per connectar amb l'univers blaibonetià a través de textos, imatges i sons. Es tracta de píndoles de vídeo que es permeten accedir al Món Blai Bonet des de diverses perspectives:

1/ fotobiografia. La vida de Blai Bonet en imatges.

2/ arran dels noms. Una passejada pels indrets santanyiners i les paraules que formen la base del poeta Blai, a partir de fragments del seu "La vida i els meus instants" (1987)

3/ tament dos amics. Una ullada a la figura i obra de Blai Bonet a través de les fotografies i de la paraula d'un altre gran escriptor, Damià Huguet.

4/ paraula de Blai. Recol·lecció de vídeos i altres recursos disponibles en xarxa, en relació a Blai Bonet. S'hi troben el cantant Lou Reed recitant el poema "All Brow" de Bonet (a Barcelona, 2007); els muntatges *La casa en obres* i *Parasceve*; entre d'altres.

4. Blai Bonet, punt de trobada. Instal·lació dedicada a la dimensió central de Blai en relació a la literatura del seu temps. L'espai està presidit per la taula braser on Blai llegia, on escriví la major part de les seves obres, i on rebia regularment la visita dels amics i companys literaris, ja fos en persona o a través de cartes i postals. **Blai Bonet és el punt de trobada** d'un món que no té res de limitat, ni de localista, sinó que és ample i divers. Des de Santanyí, Blai col·loca les fites d'un univers que descobreix a través de lectures, assimilant com a viscuts els escenaris que no mai no trepitjarà: el París de Picasso, el Vietnam on s'esdevé la guerra, els carrers d'aquella Nova York que esdevé icona de modernitat urbana o la Grècia primigènica de la qual se'n sent fill, germà dels clàssics dels quals ha begut, com Ovidi o Homer. Les postals enviades pels amics –Damià Huguet de Milà, Toni Catany des d'Egipte, Àlex Susanna de Nova York, entre tantes- completen aquest mapamundi de Bonet.

5. Blai Bonet, art, creació i veritat. Blai Bonet constitueix tot un referent cultural del seu temps no només per la seva creació literària, sinó també per la faceta d'interpret i crític d'art. Accedeix a aquest univers a través del pintor Francisco Bernareggi, que li donà a conèixer un món de creació presidit per Picasso, Nonell, Casas, Casagemes... Aquest interès pel món de l'art s'intensifica durant l'estada a Barcelona, moment en què coneix i col·labora amb alguns dels artistes que seran claus en la renovació de l'art del XX: Tàpies, Brossa, Subirachs, Clavé, Miró, i més endavant, Guinovart, Miquel Barceló... En aquest apartat la mirada es posa sobre aquests textos d'art, especialment en relació a quatre artistes: Tàpies, Catany, Picasso i Barceló. Les vitrines d'aquest apartat contenen documentació pertanyent al llegat de l'autor.

- **Carta del pintor Francisco Bernareggi**, amb el qual establí contacte a partir del 1948, durant els anys convalescents a Santanyí. 29/03/1954
- **Fotografia d'un retrat de Blai Bonet**, obra de Francisco Bernareggi. s/d, fotografia pertanyent al llegat Blai Bonet.
- **Opuscle del text *Aquest cementiri de Subirachs significa...*** editat a Papeles de Son Armadans, 1962.
- **Fotografia de Blai Bonet, entrevistat**, pertanyent al llegat de l'autor. Al revers es llegeix: "Inauguración de la exposición de escultura abstracta de Subirachs, que ilustré yo con grandes poemas en los muros. Sala Gaspar de Barcelona, 1962".
- **Proves d'impremta del llibre *Nueva visión de Gaudí***, d'Enric Casanelles, publicat el 1965 a La Polígrafa. Blai Bonet va prologar el llibre, motiu pel qual va mantenir estret contacte amb l'autor, per conèixer amb detall el contingut del monogràfic.
- **Carta d'E. Casanelles** amb intercanvi de continguts per a l'elaboració del llibre. 21/11/1964
- **Mecanoscrit del "Retrato de Antoni Tàpies"** corresponent a l'elaboració del monogràfic Tàpies publicat per Bonet a La Polígrafa, 1965.
- **Exemplar dedicat per Tàpies a Bonet** del llibre *Vuit odes a Barcelona*, amb coberta del pintor. dedicatòria del Nadal de 1971: "A Blai Bonet, insigne poeta de les Illes i, per tant, més català que els catalans, amic dilecte, amb afecte i admiració."
- Dedicatòries d'artistes a Blai Bonet:
 - **Catàleg de Manolo Mompó**, exposició a la Sala Pelaires, Palma, octubre, 1974: "A Blai Bonet, un poeta, un mediterráneo y un gran amigo".

- **Llibre de Josep Guinovart**, La Polígrafa, 1981: "A Blai Bonet, amb tota la meva admiració i gratitud pel clarivident text del catàleg".
- **Plagueta manuscrita amb articles i anotacions** corresponents a la preparació del text per al catàleg del muralista Jordi Bonet. (s/d)
- **Retall de premsa de l'article "Miró i Mallorca"**, publicat al diari Última Hora el 15/10/1985.
- **Maqueta del catàleg de Miquel Llabrés** a la Sala Nonell de Barcelona (1973). Des de La Polígrafa és habitual que Bonet, a més d'escriure el text del catàleg, n'assumís les tasques de maquetació.
- **Catàleg de l'exposició** de Miquel Llabrés, amb un format força diferent del previst a la maqueta.
- **Catàleg donat pels Hereus de Miquel Llabrés al llegat Blai Bonet, Fundació Casa Museu (Consell de Mallorca)**
- **Catàleg d'espectacles** de la Companyia de dansa Lanònima imperial, amb text de presentació de Blai Bonet. Exemplar dedicat a l'autor per la companyia, 1991.
- **Opuscle "Ofrena a Blai Bonet" amb motiu de l'homenatge que li dedicà la UIB, any 1988**, amb portada de Miquel Barceló. Publicació amb textos d'artistes i amics com J.M. Llompart, A. Vicens i obres d'artistes com Rafa Forteza, Ramon Canet o Menéndez Rojas. Edicions UIB, 8/3/1988
- **Catàleg de l'exposició inaugural de la Sala Pelaires, 1969**, amb text de Blai Bonet i obra de Picasso, Miró, Tàpies, Clavé, Mensa... L'escriptor acompanyà el galerista Pep Pinya en aquesta la creació d'aquest espai d'art nou a Palma, renovador del panorama plàstic en les darreries dels 60s.

L'arxiu i biblioteca

El **Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet** té com a missió essencial la custòdia, conservació i foment de l'estudi del llegat de l'autor, dipositat a la sala d'arxiu i biblioteca. Aquest llegat constitueix un fons de primera importància per documentar la trajectòria vital i literària d'aquest autor, i conèixer-ne més en profunditat aspectes relacionats amb el seu procés creatiu, la seva experiència vital, les seves relacions personals i professionals, etc.

El llegat està constituït per un conjunt de documentació que era propietat de l'autor en el moment de la seva mort, i es correspon, principalment, amb els darrers deu anys de trajectòria de Blai Bonet. D'altra banda, el llegat inclou un altre conjunt de documentació diversa en el qual s'han localitzat documents de primera magnitud. L'aportació d'aquest segon conjunt de documentació ve a completar de manera essencial el llegat de l'autor, ja que s'hi ha pogut identificar documents de tots els períodes de Blai Bonet, des de la producció dels primers anys i l'estada a Barcelona fins als darrers anys.

La gestió d'aquest llegat es durà a terme al nou Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet, d'acord amb aquests objectius:

- Conservació
- Catalogació
- Ampliació de fons
- Accessibilitat (presencial i virtual)
- Difusió

La gestió

La gestió del **Centre de Poesia Contemporània BLAI BONET** així com del fons de l'autor és responsabilitat de la Fundació Casa Museu Llorenç Villalonga, Pare Ginard i Blai Bonet, entitat dependent del Consell de Mallorca. La gestió es durà a terme amb els recursos propis de l'entitat d'acord amb les directrius i línies de treball que seran compartits amb la Casa Museu Llorenç Villalonga, de Binissalem, i Casa Museu Pare Ginard, de Sant Joan, sempre d'acord amb la línia fomentada des del Consell de Mallorca i el Patronat de la Fundació.

La gestió desenvolupada es concreta en les següents dimensions del Centre:

- Centre Patrimonial

L'espai acull el llegat de l'escriptor Blai Bonet i és accessible als investigadors i persones interessades en la seva consulta, a través del servei d'arxiu. Així mateix, part d'aquest llegat forma part de l'exposició temàtica, un recorregut per la vida i obra de Blai Bonet que serveix per donar a conèixer l'autor a través dels seus manuscrits, cartes, fotografies, llibres, obres d'art i altres documents personals. Aquesta exposició permet que l'ampli públic també pugui accedir per aquesta via a conèixer el contingut del llegat de l'autor.

- Centre d'Estudi

Un dels objectius principals d'aquest Centre és acollir, custodiar i dinamitzar el llegat de l'escriptor. L'espai funciona com arxiu especialitzat en la figura de Blai Bonet, gràcies a la col·laboració dels hereus de l'autor i a la cessió del gruix del seu llegat. L'arxiu és gestionat per un documentalista, que vetla per la catalogació exhaustiva del llegat i la seva adequada conservació. Així mateix s'emprendran les tasques de recerca i contactes necessaris per tal de fer créixer el llegat, incorporant tots els documents esparsos que es localitzin i els arxius d'altres autors coetanis que puguin servir de complement al coneixement de Blai Bonet i que encaixin en la perspectiva del Centre de Poesia Contemporània, per la seva significació literària i la seva relació amb Bonet.

També s'ofereix el servei d'assessorament, per a consultes d'estudiants i investigadors. Per altra banda, el Centre funciona també com a biblioteca per a la consulta en sala dels més de 1.500 títols que formaven part de la biblioteca personal de l'autor, en la qual es troba una bona selecció de lectures pròpies de l'escriptor, volums de poesia de la seva època i catàlegs d'art.

- Centre de Dinamització

Disposar d'un espai propi dins de la Casa de Cultura Ses Cases Noves permet a la Casa Museu Blai Bonet intensificar la seva activitat de dinamització i començar a oferir una programació estable d'espectacles, conferències i cursos, i activitats familiars i educatives, en la mateixa línia de les altres cases museu Llorenç Villalonga (Binissalem) i Pare Ginard (Santanyí). Aquesta activitat arranca amb la integració del nou Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet dins de la programació d'activitats del Dia dels Museus 2013, amb la realització de la ruta guiada Món Blai Bonet el dissabte 18/5, a les 11, pels carrers de Santanyí.

A més de la programació regular d'activitats per a públic general, la Fundació Casa Museu potencia molt especialment els continguts lligats a Blai Bonet en el context de la seva oferta d'activitats educatives, per donar a conèixer l'autor a través de

propostes didàctiques adaptades a nivells educatius d'educació primària, secundària, batxillerat i formació d'adults.

La inauguració

La inauguració del **Centre de Poesia Contemporània BLAI BONET** tindrà lloc el divendres 10 de maig de 2013, a les 20h, amb la presència de la Sra. Maria Salom (presidenta del Consell de Mallorca), Miquel Vidal (batle de Santanyí) i Joan Rotger (President de la Fundació Casa Museu Llorenç Villalonga, Pare Ginard i Blai Bonet).

A les 21h, i com a cloenda, el pati de la Casa de Cultura acollirà el recital **Novecento. El so italià en el cinema**, una proposta del músic i compositor Jaume Tugores amb músiques d'Ennio Morricone, Nino Rota i Nicola Piovani.

NOVECENTO. EL SO ITALIÀ EN EL CINEMA

“Federico Fellini anomenava al músic Nino Rota l'amic màgic. Els productors de la pel·lícula La Missió consideraren al músic Ennio Morricone, també, un autèntic mag.

Mitjançant el violoncel, saxos, flauta travessera i una combinació de guitarres clàssiques i elèctriques vull compartir en un concert aquestes melodies que han fet encara més gran el cinema, les músiques que m'han omplert d'il·lusió per a fer música, les bandes sonores que representen el so mediterrani al cinema, el so de la màgia.” JAUME TUGORES

Músics:

Jaume Tugores: Guitarra clàssica i guitarra elèctrica

Biel Fiol: Violoncel

Jordi Montserrat: flauta, saxo alt i saxo soprà

Repertori:

the godfather waltz

il grande silenzio

amarcord

metti una sera cena

parlami di me (la dolce vita)

frantic

gelsomina (la strada)

il vino e l'uva (stanno tutti bene)

suite cinema paradiso

el tresor d'un nòmada

la ciutat imaginada

la vita è bella

Informació pràctica

Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet

HORARI

Dimecres a dissabte 10-14h

Dimecres 17-20h

Visites guiades tots els dimecres i dissabtes, a les 11h (cal reservar plaça)

Per a visites fora d'aquest horari o concertades per a grups, contactau-nos.

LOCALITZACIÓ I CONTACTE

Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet

2ª planta – Casa de Cultura Ses Cases Noves

C/ Bisbe Verger, s/n. SANTANYÍ.

971 16 31 04 bonet@fundaciocasamuseu.cat

www.fundaciocasamuseu.cat/cmbonet

EQUIP

Direcció: Carme Castells

direccio@fundaciocasamuseu.cat

Gestió: Carlota Oliva

bonet@fundaciocasamuseu.cat

Arxiu i documentació: Ramon Garcia

arxiu@fundaciocasamuseu.cat